

ER RISIKOSAMFUNDETS ARKITEKTUR I FARE?

Af Boris Brorman Jensen

Torsdag den 27. september åbnede den tredje Arkitektur Triennale i Oslo, som foruden hovedudstillingen „Culture of Risk“ og en international konference under samme overskrift, bød på en række mindre udstillinger, seminarer og kulturelle arrangementer med fokus på design, arkitektur, planlægning og kulturarv. Boris Brorman Jensen overværede åbningen af hovedudstillingen på DogA Norsk Design- og Arkitekturcenter og sender her sin beretning.

Hovedudstillingen på den tredje arkitekturtriennale i Oslo havde under overskriften „Culture of Risk“ samlet en serie af ret forskellige projekter. En lyd- og videoinstallation om rum og audiovisuelt sprog, et ‘vokabularium’ af nye kritiske begreber, fem nordiske studenterprojekter med fokus på alternative strategier for byudvikling, syv lokalt engagerede tegnestuers bud på nye koncepter for norsk arkitektur og endelig 10 såkaldte ‘top-10 ingeniørprojekter’ – med Julien de Smedts vinderforslag

til et ny skihoplanlæg på Holmenkollen som en af repræsentanterne.

De forskellige udstillingsselementer var spundet sammen af en elegant scenografi bestående af fem selvstændige nicher eller rum inden for et abstrakt bygningssnit. Udstillingsrummets forholdsvis overkommelige størrelse gjorde det oplagt at gå rundt et par gange for at finde ud af, hvad projekterne handlede om, og hvilke kategorier af risici de vidt forskellige projekter repræsenterede.

Mit indtryk efter et par runder i selskab med nogle af udstillerne var lige så blandet som selve udstillingen. En visuel appellerende, men også paradoksalt udstilling! For hvad har nye talemåder og kritiske tanker om rum og arkitektur at gøre med et maritimt missilaffyringsystem? Hvad kan forstadens tæppe af spredte bebyggelser lære af det nye skihoplanlæg på Holmenkollen?

Hvorfor skal vi nu pludselig (igen) til at høre om ingeniørkunstens heroiske naturbeherskelse, og hvilken tematisk relevans har diskussionen af risikokultur for nordisk arkitektur og planlægning? Udstillingen svarer ikke selv direkte på spørgsmålene, men lægger i stedet

op til diskussion (bl.a. med en international konference afholdt dagen efter åbningen og et særnummer af Arkitektur N).

De paradoksale spørgsmål som triennaleudstillingen rejser, har delvis karakter af selvansagelse. Norge er et af verdens rigeste lande. Der er nærmest ingen grænser for landets økonomisk formåen, og så længe det handler om at hive rigdomme ud af naturen, kan landet stille op med nogle af de mest avancerede og dristige konstruktioner, verden endnu har set.

Nordmændene kan bygge gigantiske olieplatforme, transportere dem ud på åbent hav og sætte dem præcist, hvor der er brug for dem, men de har tilsyneladende svært ved at demonstrere samme innovative tænkning og handlekraft, når det gælder arkitektur, design og planlægning.

Kuratoren, Gary Bates fra Space Group, der kom til Norge for godt 10 år siden, synes at spørge sig selv: Hvis nordmændene kan sende missiler i kredsløb om jorden fra en flydende affyringsrampe – hvorfor kan de så ikke lave arkitektur, som fylder lidt mere på den internationale scene? Er den nordiske arkitektur

ramt af en form for konsensusangst? Der bliver ikke skældt direkte ud, for det går jo godt deroppe i Norge, men alligevel.

„Culture of Risk“ efterlyser fornyelse og vovemod. Nye måder at tale om byen og arkitekturen på som ikke nødvendigvis skal ende med demokratisk enighed, nye modeller og visioner for de spredte ‘byer uden urbanitet’ som de fleste planlæggere og politikere elsker at hade. Der efterlyses nye koncepter for, hvad arkitektur kan og skal – og så bliver man ellers konfronteret med en ret usædvanlig og meget modernistisk hyldest til en fremtidsoptimistisk ingeniørkunst, som med alle midler går efter helt klare mål.

Det sidste er i mine øjne ikke helt uproblematisk, men pointen er trods alt klar nok. Vi kan næsten alt, har råd til det hele, så hvorfor ikke gå i gang med at eksperimentere med at udvikle en mere ‘risikovillig’ arkitektur?

Den diskussion, som udstillingen, de tilhørende publikationer og de øvrige arrangementer rejser, er egentlig ret interessant, og den har også været rejst herhjemme ved flere lejligheder: „Too Perfect“-udstillingen på DAC gjorde det, og

Bruce Mau sagde det igen, sidst jeg så ham til seminar på Københavns Rådhus: – De nordiske velfærdsstater har ikke rigtig nogle problemer i forhold til det, man kæmper med ude omkring i den store verden. Dansk design er lidt for pænt, og I er alt for enige om alting!

Det Gary Bates, Bruce Mau og nu også Rem Koolhaas siger, er på mange måder det samme, som Ulrik Beck sagde i sin bog om risikosamfundet: – De nordiske velfærdsstater er blandt verdens mest sikre steder at bo. Vækst, velstand og politisk stabilitet har sammen med stor økonomisk og kulturel homogenitet skabt samfund, hvor fed mad og manglende motion er en af tilværelsens absolut største risikomomenter. Alle håndgribelige trusler er væk, og vi er blevet fuldstændig paralyseret af alle de potentielle risici som videnskaben og fremskridtet fører med sig. Vi er blevet overbebyrdet med konstante nyheder om potentielle trusler. De politiske diskussioner bygger i vid udstrækning på frygt. Frygt for terror, tilsætningsstoffer, budgetoverskridelser eller besparelser. Selv bygningsreglementet handler om at reducere alle tæn-

kelige og utænkelige trusler mod fortsat velstand og sikkerhed.

Hovedparten af fortidens bygningsværker og bystrukturer ville helt sikkert være ulovlige, hvis vi opførte dem i dag. Kravet om sikkerhed på alle fronter reducerer alle eksperimenter til forskellige repetitioner af samme forudsigelige, men trods alt sikre resultat.

Jeg ved ikke, hvilken løsning konferencen om risikokultur kom frem til, men der var uden tvivl langt mere punch i denne arkitekturtriennes mange arrangementer, end der var i den foregående.

Udstillingen „Culture of Risk“ kan ses til den 17. november.
Kuratorer: Gary Bates og Alexandra Cruz, Space Group Oslo.
Udstillingsdesign: Ghilardi+Hellsten Arkitekter.
Projektledelse & organisering: Norske arkitekters landsforbund i samarbejde med Norsk Form.

Herover: Skihoplanlæg af Julien de Smedt Architects.
Modstående side: Sea Launch.

